

af nogen Gaard, var det, som det fremgaaer af den Extract af Sorø Academies Fæstetocol, som er givet i Dphsningerne, ikke almindeligt, i den Egn at tage nogen høiere Indfæstning end 10 Rbd.; der er altsaa ikke oprindelig tilstigtet nogen særdeles lav Indfæstning, men der er blot tilstigtet, at der ikke maa tages nogen usædvanlig høj Indfæstning. I Tidernes Løb har imidlertid denne Bestemmelse vundet en anden Betydning, og ligesom man under det modsatte Forhold erkjender, at Rettighederne maae respecteres saaledes som de bestaae, om de end have faaet en større Betydning, end de oprindelig havde, saaledes maa dette ogsaa gjælde i dette Forhold, og man maa erkjende, at denne Ret nu er tilstede, og at man ikke kan afdisputere den sin nuværende Betydning ved at sige, at den oprindelig ikke havde denne Betydning, ja man er ikke engang berettiget til at gaae ind paa det mere underordnede Punkt, at de 10 Rbd. ikke engang ere den Værdi, som oprindelig var fastsat, paa Grund af den siden foregaaende Pengesforandring, men man maa antage Sagen som den nu staaer. Naar man nu spørger om, hvorledes disse Begunstigelser billig kunne vederlægges, naar Godset skal gaae over til Selveiendom, paa en Maade, der i Hovedsagen svarer til hvad der er bestemt i den Lov, som gives for det øvrige foranste Gods og for Krongodset, saa maa jeg først fremhæve, at i Aaret 1795, da den oprindelige Bestemmelse toges om Arvefæstes Indførelse paa Sorø Academi, da blev denne Bestemmelse udtalt ganske almindelig, uden at Noget særligt bestemtes med Hensyn til det Kalkreuziske Gods, og de Foranstaltninger, der bleve truffene med Hensyn til Arvefæstes Indførelse, den hele Afgiftsbe-
regning f. Cr., gennemførtes ogsaa for det Kalkreuziske Gods Besiddende; der er dengang aldeles ikke antydet, at der skulde være nogen Forskjel i de Betingelser, hvorunder Bønderne paa det Kalkreuziske Gods kunde faae Arvefæste, og de, hvorunder Bønderne paa det øvrige Gods havde Adgang dertil. Var det skeet dengang, saa vilde Bønderne paa det Kalkreuziske Gods ikke have faaet noget Bederlag for deres særegne Begunstigelser, men paa den anden Side vilde de jo

unegtelig dengang i Forening med det øvrige Gods Besiddende have faaet Arvefæste paa billige Billaar end der nu indrømmes ved den almindelige Lov om Krongodsets Omgang til Selveiendom, saaledes som jeg maa tænke mig den gennemført.

Naar man nu betragter Forholdet mellem Academiet som Eier og Fæsterne paa dette Gods, saa kan der paa den ene Side siges, at Academiet ikke kan faae mere end den engang fastsatte Afgift, med den deri bestemte Moderation ved Afdrag af Brænde og Gavntræs Udviisning, og en ganske ringe Indfæstning; dermed synes Academiets Ret at være begrænset; men paa den anden Side have Bønderne dog heller ikke nogensomhelst fri Dispositionsret over deres Gaarde, de kunne hverken sælge eller udparcellere dem eller optage Laan i dem, og de have ingen Sikkerhed for Forplantelsen af Besiddelsen til deres egne Efterkommere, da hvad der i saa Henseende udtrykkelig er tilsagt dem — hvad man maa holde fast ved, naar man taler om den strenge Ret ligeoverfor Academiet — kun angaaer Fæsternes Sønner, og det er ikke engang for dem et absolut Tilsagn, idet der kun siges, at de skulle være nærmest, og endelig er der ikke udtalt noget om, at ved dette Gods Fæsteforholdet ikke skulde vedligeholdes; det var en Tanke, som aldeles ikke kunde opkomme dengang Oberst Kalkreuz affattede sit Testament, og dengang den kongelige Fundats for den Kalkreuziske Stiftelse affattedes, idet der da aldeles ikke var nogen Tanke om anden Besiddelsesmaade af Bøndergods her i Sjælland end Fæsteforholdet. Der kan altsaa ikke nægtes Academiets Udigt til at faae Fæstegodset befriet for disse Indskrænkninger. Academiet har, naar der ikke lenger er nogen Søn, der ønsker Fæstet, eller denne ikke er egnet dertil, fordi han maaskee har Egenstaber, der udelukke ham aldeles fra Fæste paa et velbestyret Gods, den samme Ret for det Første til at lade Gaarden gaae over til en ganske anden Familie, og dernæst til at søge Fæstegodset afhændet, som med Hensyn til andet Fæstegods, der ikke er belagt med noget saadant særligt Baaend eller Indskrænkning. Paa den anden Side har derimod Fæsteren den Udigt, men en usikker og indskrænket Udigt, at For-